

Motion till riksdagen

1989/90:Jo704

av Johnny Ahlqvist och Maja Bäckström

(båda s)

Markavvattning

Luftföroreningar upplevs många gånger som det största hotet mot vår miljö. Många sjöar och vattendrag är allvarligt försurade. Markens ytskikt försuras och redan i dag har tusentals dricksvattenbrunnar alltför surt vatten. Här krävs radikala åtgärder både när det gäller luft och vatten.

En åtgärdsstrategi mot försurning måste också innefatta andra aktiviteter och verksamheter som påverkar försurningen än enbart luftutsläpp av försurande ämnen. Särskild uppmärksamhet måste ägnas skogsbrukets nuvarande driftformer. I dag sker i ökande omfattning markavvattning inom skogs- och myrmarker. Vattendrag inom försurningskänsliga områden måste i dag betraktas som nästan "döda" genom en kombinerad påverkan från försurning och markavvattning.

Förutom en ökande uttransport av försurande ämnen såsom humussyror sker sannolikt en inte obetydlig belastning med metaller. Några undersökningar som särredovisar effekterna av försurning respektive markavvattning finns inte. På ett område är avvattningens effekter på nedströms liggande vattensystem uppenbara, nämligen transport av humusmaterial. Humus med mer eller mindre kraftig inblandning av järnföreningar lägger sig som ett uppemot centimetertjockt lager på stenar och andra bottenstrukturer. Kontroll av bottenfaunan och högre växter visar en nära nog 100-procentig utslagning. En stor del av Kristianstads läns vattendrag inom de försurningsdrabbade områdena har nått detta tillstånd.

I flera vattendrag pågår en omfattande kalkningsverksamhet. Det framstår allt klarare, att i vattendrag som belastas med humusmaterial i den omfattning som i dag sker är det inte möjligt att återskapa fungerande ekosystem trots omfattande kalkningar.

Effekten av markavvattningar i nedströms liggande vattensystem har hittills i alltför liten grad uppmärksamats. Naturvårdslagen 18 § har härvid inte varit ett tillräckligt effektivt instrument. Omfattande markavvattningsverksamhet utförs dessutom under beteckningen dikesrensning. Med dagens maskinella utrustning sker "rensningarna" till betydligt större djup och bredd än de tidigare oftast handgrävna diken hade.

För att komma tillrätta med detta problem måste det ske förändringar i naturvårdslagen så att markavvattning på annat än åkermark förbjuds av naturvårds- och vattenvårdsskäl. Undantag kan medges av länsstyrelsen för un-

derhåll av de anläggningar som är prövade och i bruk enligt meddelade beslut samt för underhåll av öppna diken genom rensning till tidigare djup och area.

Mot. 1989/90
Jo704

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av naturvårdslagen med beaktande av de problem som berörs i motionen.

Stockholm den 12 januari 1990

Johnny Ahlqvist (s)

Maja Bäckström (s)